

KOMENTARZ

Donald Trump z zarzutami

Mateusz Piotrowski

Wielka ława przysięgłych na Manhattanie postawiła byłemu prezydentowi USA Donaldowi Trumpowi 34 zarzuty karne sformułowane przez prokuratora Nowego Jorku, dotyczące fałszowania dokumentów biznesowych. Jest to pierwszy w historii USA przypadek oskarżenia byłego prezydenta. Sprawa ma kryminalny charakter, ale będzie wykorzystywana politycznie przez Republikanów i samego Trumpa, który ma obecnie największe szanse na zdobycie nominacji Partii Republikańskiej w prawyborach w lutym 2024 r.

Czego dotyczą zarzuty postawione Trumpowi?

Zarzucane Trumpowi fałszowanie dokumentów miało mieć miejsce między lutym a grudniem 2017 r., czyli po rozpoczęciu przez niego prezydentury. Prawnik Trumpa Michael Cohen otrzymywał w tym okresie dodatkowe wynagrodzenie wypłacane przez firmę prezydenta za świadczenie pozorowanych usług prawnych. Według oskarżenia Trump nie zawarł z Cohenem żadnej umowy, a pieniądze stanowiły m.in. zwrot kwoty, którą Cohen w 2016 r. przekazał aktorce filmów pornograficznych Stephanie Clifford za milczenie na temat pozamałżeńskich kontaktów Trumpa z nią (Cohen został skazany w tej sprawie, m.in. za wpływ na proces wyborczy i naruszenie zasad finansowania kampanii). Prokurator prowadzący sprawę dowodzi, że fałszowanie dokumentów przez Trumpa było elementem zmyślenia ukrycia przestępstw z zamiarem nieujawnienia spraw kompromitujących go w okresie wyborczym – co może stanowić naruszenie federalnych przepisów finansowania kampanii wyborczych, które są poza jurysdykcją prokuratora. W tym celu ze sprawą powiązana została współpraca Trumpa i Cohena z właścicielem tabloidu „National Enquirer”, który, działając w koordynacji z nimi, zapłacił m.in. modelce Karen McDougal także za milczenie o relacji z Trumpem.

Co grozi byłemu prezydentowi?

Formalnie za naruszenie przepisu o fałszowaniu dokumentów firmowych grozi do czterech lat pozbawienia wolności oraz nałożenie grzywny – wymiar ten dotyczy osobno każdego ze stawianych zarzutów. Istnieje jednak bardzo małe prawdopodobieństwo, że w razie orzeczenia winy Trump otrzyma karę więzienia. Jest ona rzadko wymierzana w przypadku naruszenia tego przepisu po raz pierwszy, a na korzyść Trumpa przemawia także status byłego prezydenta i konieczność zapewnienia mu ochrony Secret Service. Pierwsze posiedzenie sądu zostało zaplanowane na 4 grudnia 2023 r. Sprawa może napotkać liczne trudności skutkujące opóźnieniami, np. dotyczące doboru członków ławy przysięgłych decydującej o winie. Bezstronność każdego kandydata będzie oceniana w obecności przedstawicieli obu stron, co może nie być oczywiste w przypadku osoby byłego prezydenta i czynnego kandydata na ten urząd. Nie ma więc pewności, czy sprawa ta zostanie zakończona wyrokiem przed wyborami w listopadzie 2024 r.

Jaka jest linia obrony Trumpa?

Szczegółowa strategia prawna obrońców Trumpa pozostaje niewiadomą. Należy jednak oczekiwać, że będą podawać

KOMENTARZ PISM

w wątpliwość wiarygodność Cohena, który jest głównym świadkiem w sprawie i współpracuje z prokuraturą. Mogą ponadto wskazywać na wykroczenie przez prokuratora Nowego Jorku poza jego jurysdykcję prawną – ze sfer stanowego na federalne przepisy wyborcze. Prawnicy Trumpa zapowiedzieli też, że zwrócą się z wnioskami o odrzucenie bądź oddalenie zarzutów – sędzia podejmie decyzję w tej sprawie podczas pierwszego posiedzenia. Mogą ponadto dążyć do opóźniania kolejnych etapów procesu, by wraz ze zbliżaniem się daty wyborów prezydenckich móc silniej krytykować działania wymiaru sprawiedliwości jako zaplanowane przez Demokratów ataki polityczne. Trump uznaje je za upolitycznione, bezpośrednio atakując przy tym prokuratora stawiającego zarzuty – wybranego na urząd w wyborach w 2021 r. z ramienia Partii Demokratycznej – a także sędziego prowadzącego sprawę.

Jak na zarzuty reagują obie partie?

Republikanie w przeważającej większości skrytykowali postawienie zarzutów. Spiker Izby Reprezentantów Kevin McCarthy określił działania prokuratury mianem „nadużycia władzy”, w podobnym tonie wypowiedzieli się także inni członkowie Republikanie w tej izbie, w tym lider większości Steve Scalise i przewodnicząca koła Republikanów Elise Stefanik. Przewodniczący komisji wymiaru sprawiedliwości Izby Reprezentantów zapowiedział wezwanie prokuratora Nowego Jorku na przesłuchanie przed Kongresem. Głosu w sprawie nie zabierają natomiast członkowie Republikanie w Senacie – lider mniejszości Mitch McConnell i *whip* John Thune. W obronie Trumpa stanęła jego kontrkandydatka w prawyborach, była ambasadorka przy ONZ Nikki Haley,

oraz potencjalni kontrkandydaci, w tym gubernator Florydy Ron DeSantis i były wiceprezydent Mike Pence. Demokraci podkreślają z kolei konieczność przeprowadzenia bezstronnego procesu, wskazując przy tym, że nikt nie stoi ponad prawem. Prezydent Joe Biden nie komentował zarzutów postawionych Trumpowi.

Co oskarżenie oznacza dla kandydatury Trumpa w wyborach?

Postawienie zarzutów, a nawet ewentualne stwierdzenie winy (w tym zasądzenie kary pozbawienia wolności) nie stanowi prawnej przeszkody w kandydowaniu Trumpa w republikańskich prawyborach i zasadniczych wyborach prezydenckich, a także w objęciu urzędu prezydenta. Jest to spowodowane lakonicznością przepisów zawartych w konstytucji USA, określających wymagania, jakie spełnić musi osoba wybrana na urząd prezydenta (urodzona na terenie USA, ukończone 35 lat i zamieszkanie na ich terenie od 14 lat). W krótkim terminie postawienie zarzutów umacnia Trumpa jako czołowego kandydata starającego się o nominację w republikańskich prawyborach, ponieważ skutkuje zjednoczeniem większości Republikanów wokół jego osoby i skupia na nim większą uwagę konserwatywnych wyborców (co znalazło odzwierciedlenie we wpłatach na poczet jego kampanii). Jest jednak mało prawdopodobne, by sprawa ta, wraz z innymi problemami prawnymi Trumpa (próba wpływu na proces wyborczy w Georgii i [federalne śledztwo specjalnego prokuratora](#)), była przez większą grupę wyborców postrzegana jako atut. Ostatecznie więc, wraz ze skomplikowaniem sytuacji prawnej byłego prezydenta, jego szanse wyborcze mogą słabnąć.